

Tweede Kamer
t.a.v. de leden van de Vaste Commissie voor VWS

De Bilt, 23 februari 2026

Onderwerp: Commissiedebat Gehandicaptenbeleid d.d. 9 maart 2026
Inlichtingen bij: Henri Mandemaker (henri.mandemaker@autisme.nl)

Geachte Commissieleden,

Op 9 maart 2026 heeft u een commissiedebat met betrekking tot het Gehandicaptenbeleid. Bij deze willen wij u als Nederlandse Vereniging voor Autisme (NVA) onze zorgen meegeven met betrekking tot wijzigingen in de Wajong en het beleid voor zorg en ondersteuning van mensen met autisme en een verstandelijke beperking.

A. Wajong 2026 in strijd met de Werkagenda

De wetwijziging onder de noemer Wajong 2026 hangt als een zwaard van Damocles boven de hoofden van werkende Wajongers met autisme. Mensen met Wajong die al vijf jaar werken en geen begeleiding nodig hebben, verliezen per 1 januari hun Wajong. Voor mensen met autisme vergroot dit de onzekerheid en tast het de bestaanszekerheid aan. Wie naar vermogen parttime werkt, wordt geconfronteerd met een inkomensval van € 200 tot wel € 400 per maand. Mensen met autisme en een Wajong verdienen vaak al minder, omdat zij vaak niet een volledige werkweek kunnen werken en daardoor al moeite hebben om een inkomen te vergaren dat zorgt voor bestaanszekerheid. We maken ons daarbij ook zorgen over de voorgenomen bezuinigingen op de sociale zekerheid, die de kwetsbare groepen extra hard gaan treffen.

Het verlies van de Wajong door werkende Wajongers staat lijnrecht tegenover de ambities van de in 2025 verschenen Werkagenda VN-verdrag Handicap 2025-2030. In deze agenda is vastgelegd dat bij veranderingen in het werk de bestaanszekerheid niet in gevaar mag komen. Bovendien is een kernpunt van de agenda dat werken moet lonen, ook voor mensen die naast een uitkering werken.

De Werkagenda erkent dat de huidige sociale zekerheid mensen met een beperking vaak onvoldoende houvast en zekerheid biedt. De maatregel 'Wajong 2026' dreigt deze onzekerheid alleen maar te vergroten, terwijl de overheid in haar eigen agenda belooft zich juist in te zetten voor voldoende inkomen voor mensen met een urenbeperking.

Als de overheid haar belofte "Niets over ons, zonder ons" aan mensen met een beperking serieus neemt, moet zij de inkomenszekerheid van deze kwetsbare groep beschermen in plaats van afbreken. Bij echte inclusie hoort ook een stabiele financiële basis.

Daarnaast hebben wij als Nederlandse Vereniging voor Autisme signalen binnengekregen over foutieve berichtgeving vanuit het UWV aan mensen met een 'oude' Wajong, die ten onrechte te horen krijgen dat deze wijzigingen ook voor hen gelden.

Wij vragen u daarom om de wijzigingen die voortkomen uit 'Wajong 2026' te herzien in het licht van de werkagenda VN-Verdrag Handicap 2025-2030. Ook voor mensen met autisme die naast hun uitkering werken, moet werken lonen.

B. Viciuze cirkel voor mensen met autisme en verstandelijke beperking doorbreken

De zorg voor mensen met autisme en een verstandelijke beperking (VB) bevindt zich in een kritieke fase. Momenteel wordt de viciuze cirkel van tekortschietende zorg, escalatie en oplopende kosten niet doorbroken. Het belangrijkste punt om u mee te geven is dat het nu al niet goed gaat met veel mensen met autisme en een verstandelijke beperking en dat het erop lijkt dat het nog slechter gaat worden voor mensen met autisme en verstandelijke beperking (en anderen in de gehandicaptensector). Zonder ingrijpen dreigt de situatie voor deze kwetsbare groep, hun naasten en zorgverleners onhoudbaar te worden.

Bezuinigingen en verschuiving naar Wmo leidt tot minder budget voor gespecialiseerde zorg en vaste begeleiders, zorgt voor minder continuïteit en passende ondersteuning, dat zorgt voor verminderde kwaliteit van leven en stress en agressie, wat weer zorgt voor escalatie van zorgvragen en meer druk op personeel en mantelzorgers. Dat leidt dan weer tot nog meer druk op het budget en verdere verschraling.

Wij roepen op tot de volgende maatregelen:

- Stop de bezuinigingen op de Wlz en andere zorg om verder verschraling te voorkomen; garandeer de toegang tot specialistische hulp. Ook het budget van gemeenten mag geen reden zijn om te bezuinigen op noodzakelijke hulp.
- Investeer in de zorgmedewerkers om personeelstekorten op te lossen en houd het aantal cliënten per begeleider werkbaar. Beperk de groepsgrootte om de essentiële rust en structuur te waarborgen.
- Stop met administratieve herindicaties zodat de woonplek en begeleiding van de cliënt stabiel blijven.
- Behoud het budget voor dagbesteding, preventieve begeleiding en extra ondersteuning om te voorkomen dat de hulpvraag escaleert naar duurdere crisiszorg.

Wij vragen u daarom om deze punten mee te nemen in het debat en aan de Staassecretaris te vragen om te kiezen voor menswaardige zorg en kwaliteit van leven boven korte-termijn budgettaire kaders.

Met vriendelijke groet,

Caroline Verkerk
Directeur